

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	13
--------------------	----

ROZDZIAŁ I

Wzrost roli usług w gospodarce Unii Europejskiej	13
1. Teoretyczne podstawy rozwoju usług	13
2. Sektor usług w gospodarce UE	26

ROZDZIAŁ II

Budowa jednolitego rynku usług a wzrost konkurencyjności Unii Europejskiej	40
1. Podstawy prawne swobody przepływu usług w Unii Europejskiej ..	40
2. Liberalizacja przepływów usługowych a konkurencyjność UE	49
3. Dyrektywa usługowa	69
4. Makroekonomiczne efekty dyrektywy usługowej	83

ROZDZIAŁ III

Usługi transportowe we wzroście konkurencyjności Unii Europejskiej	93
1. Szczególne miejsce transportu drogowego w usługach transportowych	93
2. W kierunku liberalizacji transportowych usług kolejowych	100
3. Jednolite uregulowania swobodnego świadczenia usług transportowych drogą wodną śródlądową	107
4. W kierunku dynamicznego rozwoju zintegrowanego transportu morskiego	109
5. Liberalizacja i wzrost konkurencyjności transportu lotniczego	112
6. Promocja transportu kombinowanego (wielogałęziowego)	117

ROZDZIAŁ IV

Specyfika i magistralne połączenia transportu przesyłowego	118
1. Specyfika transportu przesyłowego	118

2. Dywersyfikacja źródeł dostaw i nośników energii	121
3. Odnawialne źródła energii w zabezpieczeniu dostępu do surowców energetycznych.....	124
4. Energia jądrowa i jej rola w budowie europejskich sieci energetycznych.....	135

ROZDZIAŁ V

Wspólna Polityka Transportowa i rozwój infrastruktury transportowej	151
1. Cele i zasady Wspólnej Polityki Transportowej	151
2. Rozwój infrastruktury transportowej w Unii Europejskiej	157
2.1. W kierunku jednolitej sieci transportowej	157
2.2. Infrastruktura drogowa transportu samochodowego	160
2.3. Infrastruktura kolejowa	166
2.4. Infrastruktura transportu lotniczego	168
2.5. Infrastruktura transportu wodnego śródlądowego	169
3. Rozwój infrastruktury transportowej a ochrona środowiska naturalnego	172

ROZDZIAŁ VI

Finansowanie budżetowe transportu Unii Europejskiej w latach 2000–2006	180
1. Wykorzystanie funduszy strukturalnych Unii Europejskiej przez transport	180
2. Transport i ochrona środowiska naturalnego w finansowaniu budżetowym Unii Europejskiej w latach 2000–2006	184

ROZDZIAŁ VII

Finansowanie transportu Unii Europejskiej w latach 2007–2013	194
1. Założenia systemu finansowego Unii Europejskiej na lata 2007–2013	194
2. Instrumenty finansowania budżetowego transportu w UE w latach 2007–2013	197
3. Europejski Bank Inwestycyjny – pozabudżetowy instrument finansowania transportu Unii Europejskiej.....	203

ROZDZIAŁ VIII

Wpływ handlu usługami na konkurencyjność globalną Unii Europejskiej	212
1. Unia Europejska w negocjacjach usługowych GATS w ramach WTO	212
2. Zewnętrzny handel usługami UE w latach 1985–2005	227

3. Najnowsze tendencje w rozwoju handlu usługami UE z krajami trzecimi	241
--	-----

ROZDZIAŁ IX

Offshoring usług Unii Europejskiej	260
1. Problemy terminologiczne	260
2. Skala offshoringu	263
3. Motywy podejmowania działalności offshoringowej	272
4. Bariery przenoszenia usług za granicę	277
5. Kierunki przenoszenia funkcji biznesowych za granicę	279
6. Kontrowersje wokół delokalizacji usług	287
Zakończenie	292
Spis literatury	298

WPROWADZENIE

Usługi odgrywają znaczącą rolę we współczesnym rozwoju gospodarczym zarówno w tworzeniu produktu krajowego brutto jak i udziału w zatrudnieniu. Rosnące znaczenie usług uwidacznia się zarówno w państwach wysoko rozwiniętych takich jak Unia Europejska jak i w krajach rozwijających się¹. W krajach wysoko rozwiniętych sektor usług zajmuje dominującą pozycję w strukturze gospodarczej wyprzedzając przemysł i rolnictwo. Ponadto w krajach OECD 70% zatrudnionych pracuje już obecnie w usługach².

Usługi ściśle związane są z międzynarodowym podziałem pracy, który jest jednym z centralnych elementów działalności biznesu w dwudziestym pierwszym wieku. Należą one do istotnych problemów rokowań w sprawie liberalizacji handlu międzynarodowego w ramach Światowej Organizacji Handlu (WTO). Szczególną uwagę zwraca się przy tym na liberalizację usług bankowych, ubezpieczeniowych, turystycznych i łączności.

Bardzo ważną rolę w handlu międzynarodowym usługami, odgrywa Unia Europejska. Wynika to z faktu, iż jest ona zarówno największym importerem jak i eksporterem usług. Ponadto warto zauważyć, że około 60% całkowitych obrotów usługowych przypada na handel między państwami członkowskimi, czyli na tzw. handel wewnętrzny. Usługami charakteryzującymi się największą zdolnością handlową (*tradeability*), a jednocześnie stanowiącymi o przewadze konkurencyjnej Unii Europejskiej względem innych regionów świata są usługi finansowe (np. ubezpieczeniowe, bankowe), komunikacyjne (np. telekomunikacyjne, audiowizualne), profesjonalne (np. prawne, księgowo, architektoniczne) transportowe (transport lotniczy, morski, lądowy), turystyczne, edukacyjne, informatyczne, związane ze środowiskiem.

Wśród szerokiej gamy usług Unii Europejskiej znajdują się usługi transportowe. Rozwój usług transportowych przyczynia się do zwiększania zasięgu

---

¹ Por. A. Kuźnar, *Tendencje w rozwoju międzynarodowego handlu usługami*, [w:] *Egzemplifikacja międzynarodowych stosunków gospodarczych*, (red.) P. Bożyk, Warszawa 2004, s. 30.

² Por. S. Wunsch-Vincent, *Offshoring von Dienstleistungen und die WTO: Protektionismus verbunden*, „Die Volkswirtschaft. Das Magazin fuer Wirtschaftspolitik” nr 9, 2005, s. 22.

terytorialnego przewozów i rozmiarów potrzeb transportowych. Transport lądowy jest znaczącym osiągnięciem technologicznym człowieka. Powoduje on równocześnie szereg zagrożeń dla środowiska naturalnego zwłaszcza w aglomeracjach miejskich jak również w pobliżu tras o dużym natężeniu ruchu. Zmiany klimatu spowodowane wzrostem transportu są jednym z najpoważniejszych wyzwań przed jakimi stoi dzisiaj Unia Europejska.

Zgodnie z założeniami UE transport musi być przyjazny środowisku naturalnemu. Wspólnota popiera i wspomaga rozwiązania, które w jak najmniejszym stopniu obciążają przyrodę. Podejmowane są dążenia do ujednolicenia przepisów technicznych, socjalnych i podatkowych dotyczących danego obszaru. Unia Europejska znajduje się także w trakcie tworzenia sieci transeuropejskich, obejmujących transport, telekomunikację i energetykę. Wspiera zastosowanie nowoczesnych technologii w dziedzinie transportu, w celu poprawy bezpieczeństwa oraz stanu środowiska naturalnego.

W dyskusjach dotyczących korzyści z międzynarodowego podziału pracy, również w sferze usług, szczególnie bierze się pod uwagę kraje o stosunkowo dobrze wykształconej sile roboczej i o niskich poziomach płac takie jak kraje Europy Środkowej i Wschodniej w tym Polskę, Republikę Czeską i Węgry³ oraz Azji Południowo-Wschodniej w tym Indie i Chiny⁴. W rezultacie, zwiększają się możliwości zatrudniania w różnego rodzaju usługach pracowników wykwalifikowanych z krajów o niższych poziomach płac za pomocą najnowszych technologii informatycznych. Ważne wyzwanie dla rynku pracy krajów wysoko uprzemysłowionych w obecnych warunkach rozwoju stanowi delokalizacja czyli outsourcing i offshoring⁵.

Zlecenie prac, szczególnie usług za granicę, jest nowym zjawiskiem we współczesnym rozwoju gospodarczym. Umożliwiają je nowe technologie informacyjne i komunikacyjne a także liberalizacja międzynarodowego handlu usługami⁶. Z drugiej strony delokalizacja wpływa na wzrost zatrudnienia szczególnie w krajach słabiej rozwiniętych, do których realizacja tego rodzaju usług jest kierowana. Należy tu jednak mieć na uwadze przed wszystkim dobrze wykształconą siłę roboczą jak informatyków, projektantów czy ekonomistów przygotowanych do wykonywania różnego rodzaju kalkulacji finansowych.

Głównym celem pracy było przedstawienie roli usług we wzroście konkurencyjności Unii Europejskiej. Został on zrealizowany przy pomocy celów

---

³ Szerzej o tym, Ch. Donkor, *Auslagerung von Unternehmenprozessen ins Ausland – ein Kriterienkatalog*, „Die Volkswirtschaft. Das Magazin fuer Wirtschaftspolitik” nr 9, 2005, s. 33.

⁴ Por. H. Egger, *Outsourcing und Offshoring – eine makroökonomische Betrachtung*, „Die Volkswirtschaft. Das Magazin fuer Wirtschaftspolitik” nr 9, 2005, s. 4.

⁵ Por. ibidem, s. 4.

⁶ Por. S. Wunsch-Vincent, op. cit., 22.

szczegółowych takich jak przedstawienie wzrostu roli usług w gospodarce, znaczenia budowy jednolitego rynku usług dla wzrostu konkurencyjności, usług transportowych we wzroście konkurencyjności UE, specyfiki i magistralnych połączeń transportu przesyłowego, Wspólnej Polityki Transportowej i rozwoju infrastruktury transportowej, finansowania budżetowego transportu UE w latach 2000–2006, finansowania transportu UE w latach 2007–2013, wpływu handlu usługami na konkurencyjność globalną oraz offshoringu usług Unii Europejskiej. W zakończeniu zawarto wnioski i uogólnienia wynikające z przeprowadzonej analizy badawczej.

W toku realizacji celu głównego i celów szczegółowych zastosowano odpowiednie metody badawcze między innymi takie jak metodę deskryptywną, komparatystyczną, statystyki opisowej, graficznej prezentacji danych statystycznych. Praca została napisana w oparciu o materiały źródłowe oraz literaturę specjalistyczną badanego przedmiotu krajową i zagraniczną.